

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/15/2025
Identifikačné číslo spisu:	5623200920
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5623200920.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o plnoleté dieťa T. X., narodeného XX. U. XXXX, bytom u matky, zastúpeného advokátskou kanceláriou JANČI & Partners s.r.o., Liptovský Mikuláš, Belopotockého 720/2, IČO: 47 258 748 a maloleté dieťa O. X., narodeného XX. Y. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, Liptovský Mikuláš, M. M. Hodžu 30, deti rodičov - matky N.. T. T.Á., narodenej XX. Y. XXXX, I. T. - L., J. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou JANČI & Partners s.r.o., Liptovský Mikuláš, Belopotockého 720/2, IČO: 47 258 748 a otca N. X., narodeného XX. H. XXXX, J. I., Z. XXXX/XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Nitra, Farská 40, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp, zn. 20P/25/2023, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. júna 2024 sp. zn. 12CoP/76/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 21. novembra 2023, č. k. 20P/25/2023-189 zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 05. marca 2015, č. k. 37P/136/2015-254 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 29. júla 2015, č. k. 20CoP/34/2015-279 v časti o výživnom tak, že otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého T. X., narodeného XX. U. XXXX výživným vo výške 320 eur mesačne a na výživu maloletého O. X., narodeného XX. Y. XXXX výživným vo výške 250 eur mesačne, vždy do každého 5. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí, počnúc od 30. marca 2023 (výrok I.); zrušil povinnosť otca prispievať výživným určeným na tvorbu úspor na maloletého T. X., narodeného XX. U. XXXX vo výške 100 eur mesačne a na maloletého O. X., narodeného XX. Y. XXXX vo výške 100 eur mesačne, počnúc od 30. marca 2023 (výrok II.); zameškané výživné za obdobie od 30. marca 2023 do 30. novembra 2023 na maloletého T. X., narodeného XX. U. XXXX vo výške 800 eur a na maloletého O. X., narodeného XX. Y. XXXX vo výške 800 eur, t. j. celkovo vo výške 1.600 eur povolil otcovi

splácať v splátkach po 50 eur mesačne spolu s bežným výživným, počnúc od doručenia rozsudku s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky v plnej výške má za následok splatnosť celého dlhu (výrok III.); vo zvyšnej časti návrh matky zamietol (výrok IV.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok V.).

1.1. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 78 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“). Mal za to, že od posledného rozhodnutia o výživnom v marci 2015 nastala relevantná zmena pomerov tak na strane matky, ako aj otca a tiež najmä na strane maloletých detí. Tieto sú staršie, vo fáze dospievania, všeobecne sprevádzanej akceleráciou rastu, čoho dôsledkom je príjem väčšieho množstva potravy, častá obmena oblečenia a obuvi. Majú veľa voľnočasových aktivít. Maloletý T. navštevuje súkromnú strednú školu mimo svojho bydliska s čím sú spojené zvýšené výdavky. Súd prvej inštancie mal na základe vyššie uvedeného preukázanú podstatnú zmenu pomerov na strane detí. Mesačné náklady na maloletého T. ustálil vo výške 620 eur a na maloletého O. vo výške 397 eur (mimo výdavku na bývanie vo výške 34 eur). Od posledného rozhodovania súdu sa matke zvýšil príjem o sumu 118 eur (600 eur - 482 eur). Vykonáva prácu na základe živnostenského oprávnenia ako fyzická osoba pod obchodným menom N.. T. T.. Za zdaňovacie obdobie 2022 dosiahla príjem 7 184 eur pri výdavkoch vo výške 5 259,25 eura. Poberá rodinné prídavky na maloleté deti vo výške 120 eur mesačne a výživné od otca vo výške 370 eur. Otec sa od posledného rozhodovania súdu zamestnal v obchodnej spoločnosti Mark2 Corporation Slovakia s.r.o., IČO: 31 703 208 kde dosahuje príjem priemerne mesačne vo výške 569,46 eura. Okrem toho je aktuálne jediným konateľom obchodnej spoločnosti 3 SOUND spol. s r.o., Záhradná 1618/102, Dunajská Lužná, IČO: 50 183 087. Vo vzťahu k tvrdeniu otca, že nemá iný príjem okrem toho, ktorý uvádzal zo zamestnaneckého pomeru, súd prvej inštancie uviedol, že toto tvrdenie nie je súladné s výškou výdavkov, ktoré súdu prezentoval. Otec nijako nevysvetlil akým spôsobom uhrádza mesačné výdavky, ktoré bez výdavku na stravu, ošatenie, hygienu a pohonné hmoty predstavujú sumu 971,21 eura, čo je rozdiel oproti ním deklarovanému príjmu o sumu 401,75 eura. Životná úroveň otca nezodpovedá ním uvádzanému príjmu, keď ním deklarované mesačné výdavky ďaleko prevyšujú ním tvrdený mesačný príjem. Prvoinštančný súd bol toho na zoru, že otec svoj skutočný (iný, ďalší) príjem zatajuje, nakoľko jeho výdavky sú násobne vyššie ako tvrdený príjem, preto na účely určenia vyživovacej povinnosti otca nevychádzal z ním deklarovanej výšky mzdy. Inak povedané súd prvej inštancie mal za to, že účtovne deklarovaný príjem otca nie je jeho reálnym príjmom. Nakoľko dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodiča ustálil preto, že je v možnostiach a schopnostiach otca uhrádzať na výživu maloletého T. Uumu 320 eur mesačne a maloletého O. sumu 250 eur mesačne. Súd pri takto určenom (zvýšenom) výživnom reálne ani nenechal výšku výživného, keď doposiaľ právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu bol otec zaviazaný povinnosťou prispievať na výživu maloletých detí celkovo sumu 570 eur (370 bežné výživné a 200 eur výživné na tvorbu úspor). Z uvedených dôvodov prvoinštančný súd zrušil povinnosť otca prispievať maloletým deťom výživným na tvorbu úspor, pretože od posledného rozhodovania o výživnom enormne vzrástli náklady na maloleté deti a bolo potrebné zvýšiť bežné výživné, ktoré na úrovni 320 eur a 250 eur pokrýva približne polovicu nákladov na maloleté deti. Pokiaľ aj otec prispieva deťom nad rámec výživného, robil tak poskytovaním finančných prostriedkov priamo deťom na ich bankové účty, pričom matka na tieto finančné prostriedky dosah nemá a bolo preukázané, že bežné mesačné výdavky maloletých detí uhrádza matka. Otec priamo neuhrádzal žiadnu z položiek, ktoré matka uviedla v mesačnom prehľade výdavkov na deti. Pokiaľ ide o výšku výživného prvoinštančný súd uviedol, že cieľom ustanovenia § 62 ods. 5 zákona o rodine je zdôrazniť mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispieje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. To znamená, že rodič je povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojim deťom, ku ktorým má zákonnú vyživovaciu povinnosť, výživné v čo najväčšom rozsahu. Keďže súd zvýšil bežné výživné o 200 eur na obe deti, otcovi vzniklo zameškané výživné. Zameškané výživné od 30. marca 2023 (podanie návrhu) do 30. novembra 2023 vo výške celkovo 1.600 eur súd povolil otcovi splácať v splátkach po 50 eur spolu s bežným výživným počnúc od doručenia rozsudku pod podmienkou straty vyhodoty splátok. Splátky zameškaného výživného určil tak, aby bolo zameškané výživné splatené čo možno najskôr, pričom pri splátke 50 eur mesačne je to doba 32 mesiacov. Vo zvyšnej časti návrh

matky na zvýšenie výživného zamietol.

1.2. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanoveniach § 53 a nasl. CMP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie otca maloletých, rozsudkom z 25. júna 2024 sp. zn. 12CoP/76/2024 postupom podľa § 378 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu vo výrokoch I., II., IV. a V. (výrok I.) a vo výroku III. zmenil postupom podľa § 388 CSP tak, že zameškané výživné za obdobie od 30. marca 2023 do 30. novembra 2023 na maloletého T. X., narodeného XX. U. XXXX vo výške 800 eur a na maloletého O. X., narodeného XX. Y. XXXX vo výške 800 eur povolil otcovi splácať v splátkach po 50 eur mesačne na každé dieťa, splatných vždy do 15. dňa v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozhodnutia s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky v plnej výške má za následok splatnosť celého dlhu (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2.1. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a oboznámením sa s odvolaním otca dospel k záveru, že súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver o zvýšení bežného výživného na maloleté deti zrušiac pritom tvorbu úspor. Svoje rozhodnutie tiež dostatočne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami plynúcimi z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP. Aj odvolací súd zdôraznil, že porovnávajúce okolnosti, ktoré tu boli v čase posledného rozhodnutia o výživnom v roku 2015 s okolnosťami v čase vyhlásenia napadnutého rozhodnutia, došlo u maloletých detí v dôsledku zmeny životných nákladov súvisiacich s vekom a rastom a prechodom na vyšší stupeň vzdelávania k zmene, ktorá odôvodňuje stanovenie vyššieho, než naposledy určeného výživného, ktoré predstavovalo bežné výživné a tvorbu úspor. Nemal teda pochybnosti o dôvodnosti zvýšenia výživného na maloleté deti.

2.2. Podľa odvolacieho súdu pri hodnotení pomerov na strane otca detí a s tým súvisiacou výškou zvýšeného výživného nebolo možné prihliadnuť len na to, že tento je zamestnaný a dosahuje mesačný príjem v sume 569,46 eura, pretože už len výdavky otcom detí špecifikované na pojednávaní prevyšujú ním tvrdý príjem. Aj keď je otec aj konateľom spoločnosti 3 SOUND spol. s r.o., z ktorej činnosti nemá podľa jeho tvrdenia odmenu, zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že činnosť v tejto spoločnosti fakticky vykonáva a ziskava z nej príjmy. Nebolo preto rozhodné, že spoločníkom spoločnosti je jeho otec L. X., ktorý podľa tvrdenia matky maloletých pre svoj pokročilý vek a zdravotný stav ani nemôže činnosť v spoločnosti vykonávať, navyše uvedená spoločnosť dňa 17. februára 2023 zmenila svoje sídlo v Prievidzi, ktoré je bydliskom L. X. na sídlo v J. I., ktoré je bydliskom otca maloletých. Odvolací súd taktiež uviedol, že na tvrdenia o nulových príjmoch z činnosti v spoločnosti, otec v priebehu konania pred prvoinštančným súdom nepredložil dôkazy a v odvolacom konaní napokon otec ani nepoprel, že na akciách organizovaných touto spoločnosťou sa zúčastňoval aj so synom T., ktorý podľa tvrdenia matky za pomoc dostal finančnú odmenu.

2.3. Pokiaľ v odvolaní otec detí namietal, že mu súd nedal reálnu možnosť navrhnúť dokazovanie za účelom preukázania jeho tvrdení o príjmoch, odvolací súd poukázal na to, že na pojednávaní dňa 14. júna 2023 otec uviedol, že sa vyjadrí písomne čo však neučinil. Okrem toho konkrétne skutočnosti neuviedol a dôkazy neoznačil ani v samotnom odvolaní. Podľa odvolacieho súdu prvoinštančný súd nemohol pri rozhodovaní postupovať podľa § 63 ods. 1 zákona o rodine, podľa ktorého ak má rodič príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu a súdu ich nepreukáže, nepredloží podklady na zhodnotenie majetkových pomerov a nezrejní súdu všetky skutočnosti potrebné na rozhodnutie, tak priemerný mesačný príjem predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima (§ 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z.) z dôvodu, že predmetná povinnosť sa vzťahuje len na rodiča, ktorý je evidovaný ako živnostník či spoločník. Vzhľadom na uvedené sa aj odvolaciemu súdu javil príjem otca ako nepravdivý a preto bolo aj jeho povinnosťou prihliadať na jeho celkové pomery. Pri rozhodovaní o výživnom má výpovednú

hodnotu zistenie potencionálnej životnej úrovne povinného rodiča, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj finančnými nárokmi povinného rodiča na zabezpečenie uspokojenia vlastných potrieb. Odvolací súd sa tak stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že boli splnené hmotnoprávne podmienky za zmenu (zvýšenie) vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom v rozsahu, aký ustálil súd prvej inštancie, ktoré výživného zodpovedá tak odôvodneným potrebám maloletých detí, ako aj možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom oboch rodičov.

2.4. Odvolací súd ďalej uviedol, že dôvodom zmeny výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie týkajúceho sa zameškaného výživného za obdobie od 30. marca 2023 do 30. novembra 2023 bolo, pochybenie spočívajúce v tom že výšku mesačnej splátky súd určil na obe deti celkovou sumou 50 eur, pretože bežné výživné ako aj zameškané výživné a to vrátane povolenej splátky sa určuje pre každé dieťa samostatne a súdom uložená povinnosť tomu ktorému dieťaťu z titulu výživného je samostatným exekučným titulom.

2.5. O nároku na náhradu trov konania (prvoinštančných aj odvolacích) rozhodol odvolací súd vzhľadom na zmenu rozsudku súdu prvej inštancie nanovo a to podľa § 2 ods. 1 CMP a § 396 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Podľa § 52, § 58 CMP rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania nevidiac dôvod na použitie výnimky v zmysle ust. § 55 CMP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletých (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, prípadne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a aby mu vrátil vec na ďalšie konanie a zaviazal matku maloletých detí povinnosťou náhrady trov dovolacieho konania.

3.1. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia nijakým relevantným spôsobom nevyjadril k jeho odvolacím námietkam, týkajúcim sa záveru súdu prvej inštancie, že je v jeho možnostiach a schopnostiach uhrádzať výživné na maloletého T. v sume 320 eur mesačne a na maloletého O. P. sume 250 mesačne. Uviedol, že rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Túto povinnosť si otec splnil, súdu predložil účtovné doklady, z ktorých vyplývajú jeho príjmy, z ktorých, ako preukázaných, mal súd vychádzať pri určovaní výšky výživného. Pokiaľ mali sudy nižších inštancií pochybnosti o predložených dokladoch, mali ich uviesť v rámci predbežného právneho názoru tak, aby mohli byť v rámci dokazovania odstránené. Takto ale nepostupovali. Samy znevierohodnili ním predložené účtovné doklady, nepovažovali ich za relevantné a skutočnosti z nich vyplývajúce považovali za klamlivé. Odvolací súd nijakým bližším spôsobom neuviedol, z akého dôvodu považoval označené dôkazy za nerelevantné, keď z nich následne nevychádzal, nesnažil sa o odstránenie rozporov a teda otcovi nedal reálnu možnosť navrhnúť dokazovanie za účelom preukázania tvrdení o jeho reálnych príjmoch, čím nepochybne došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval prináležiace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Otec označil závery súdov oboch nižších inštancií za neurčité, neodôvodnené, nepresvedčivé a arbitrárne.

4. Matka maloletých v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie vo veci samej považuje za vecne správne, riadne odôvodnené a spravodlivé. Dovolanie otca nie je podľa matky odôvodnené, resp. na jeho podanie nie sú dané dôvody a je účelové. Na základe uvedeného navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie otca odmietol, prípadne ho zamietol.

4.1. Plnoletý syn T. vo vyjadrení k dovolaniu otca uviedol, že trvá na podanom návrhu matky o zvýšenie výživného. Mal za to, že rozhodnutie vo veci samej je vecne správne, riadne odôvodnené a spravodlivé. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie otca odmietol, prípadne ho zamietol.

4.2. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš ako kolízny opatrovník maloletého O. vo

vyjadrení k dovolaniu otca zotrval na svojom vyjadrení uvedenom na pojednávaní a to aby bolo zvýšené výživné o sumu, ktorá bola určená na tvorbu úspor a aby bol zrušený výrok o povinnosti otca prispievať výživným na tvorbu úspor. Preto považoval rozhodnutia súdov nižších inštancií za vecne správne.

5. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v týchto veciach je od 1. júla 2016 upravené v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnený subjekt, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolateľ v danom prípade vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby

(procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď sp. zn. 3Cdo 41/2017, 3Cdo 214/2017, 8Cdo 5/2017, 8Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nedostatky v dokazovaní, hodnotenie predložených dôkazov a s tým spojené nesprávne právne posúdenie vecí. Dovolateľ považoval závery rozhodnutí súdov oboch súdov nižších inštancií za neurčité, neodôvodnené, nepresvedčivé a arbitrárne.

17. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak ale ide o argument pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

18. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený či arbitrárny. Za rozhodujúce pritom považoval, že odôvodnenie obidvoch rozsudkov (konanie pred súdom prvej inštalácie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu) zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich

zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia každého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Závery, ku ktorým na ich základe súdy nižších inštancií dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

19. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., IV. a V. ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. V rozhodnutí popísal obsah podstatných skutkových tvrdení účastníkov konania a dôkazov vykonaných v prvoinštančnom konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, uviedol ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery, a to v bode 11. a nasledujúcich odôvodnenia svojho rozhodnutia, v rámci ktorých sa vysporiadal aj s odvolacími námietkami otca. Považoval taktiež za nesporné, že porovnaním okolností, ktoré tu boli v čase posledného rozhodnutia o výživnom v roku 2015 s okolnosťami v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, došlo u maloletých detí v dôsledku zmeny životných nákladov súvisiacich s vekom a rastom a prechodom na vyšší stupeň vzdelávania k zmene, ktorá odôvodňuje stanovenie vyššieho než naposledy určeného výživného, ktoré predstavovalo bežné výživné a tvorbu úspor. Pri hodnotení pomerov na strane otca detí a s tým súvisiacou výškou zvýšeného bežného výživného sa odvolací súd stotožnil so záverom prvoinštančného súdu, že otcom deklarovaný priemerný mesačný príjem zo zamestnania vo výške 569,46 eura nie je jeho reálnym príjmom, vzhľadom na výšku mesačných výdavkov, ktoré súdu prezentoval (971,21 eura bez výdavkov na stravu, ošatenie, hygienu a pohonné hmoty). Súdy nižších inštancií preto ustálili, že je v možnostiach a schopnostiach otca uhrádzať na výživu maloletého (t.č. už plnoletého) T. sumu 320 eur mesačne a maloletého O. sumu 250 eur mesačne aj z dôvodu, že súd prvej inštancie reálne ani nemenil výšku výživného, keď doposiaľ právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu bol otec zaviazaný povinnosťou prispievať na výživu maloletých detí celkovo sumu 570 eur (370 eur bežné výživné a 200 eur výživné na tvorbu úspor), ale z dôvodu nárastu nákladov na maloleté deti bolo potrebné zrušiť povinnosť otca prispievať maloletým deťom výživným na tvorbu úspor a zvýšiť bežné výživné, ktoré na úrovni 320 eur a 250 eur pokrýva približne polovicu nákladov na maloleté deti.

20. Dovolacia argumentácia otca, v podstate totožná s odvolacou, ktorou dovolateľ zdôvodňoval vadu zmätočnosti konania spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, podľa dovolacieho súdu smeruje predovšetkým k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci súdmi. Pokiaľ totiž dovolateľ namieta, že súdy nižších inštancií pri rozhodovaní nezohľadnili skutočnosti, ktoré nemali viesť k zvýšeniu výživného, ide z hľadiska obsahového nie o námietky týkajúce sa procesného postupu súdov (v zmysle procedúry prejednávania veci), ale o námietky týkajúce sa právneho posúdenia (právnych záverov súdov), na ktorom súdy založili svoje rozhodnutia.

21. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd v tomto kontexte ďalej uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenu vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

22. Ani dovolacie námietky otca, týkajúce sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov a nedostatkov v dokazovaní na súde prvej inštancie nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu

súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie a (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré jeho rozhodnutia (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávajú názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná (bez ďalšieho) za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania.

23. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného (skutkového) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

23.1. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s dokazovaním a spôsobom vyhodnotenia vykonaných dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

24. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP. Dovolanie otca preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolania smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

25. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1 CSP a § 52 CMP.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok